

<p>CETURTĀ MINISTRU KONFERENCE PAR EIROPAS MEŽU AIZSARDZĪBU</p>	
<p>Vīne, Austrija, 2003. gada 28.–30. aprīlis</p>	<p>CETURTĀ MINISTRU KONFERENCE PAR EIROPAS MEŽU AIZSARDZĪBU</p>

VĪNES REZOLŪCIJA Nr. 1

SINERĢIJU PASTIPRINĀŠANA EIROPAS MEŽU ILGTSPĒJĪGAI APSAIMNIEKOŠANAI, VEICOT STARPNOZARU SADARBĪBU UN ĪSTENOJOT NACIONĀLĀS MEŽA PROGRAMMAS

1. Atzīstot, ka ar piemērotām pieejām, kuru mērķis ir integrācija un koordinācija, jāpastiprina saskaņotība un sinerģija starp politiku, kas vērsta uz mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, un citu attiecīgu politiku, programmām un stratēģijām;

2. Pamatojoties uz vienprātību, ko panākusi *IPF*¹, mēs vienojamies, ka atbilstoši pielikumā "MCPFE pieeja Eiropas nacionālajām meža programmām" sniegtajam izklāstam nacionālā meža programma (*NFP*) ir aktīvs, vienots, starpnozaru un iteratīvs politikas plānošanas, īstenošanas, monitoringa un novērtēšanas process valsts un/vai teritoriālā līmenī, kas ļauj virzīties uz mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas turpmāku uzlabošanu, kā noteikts Helsinku Rezolūcijā H1, un dot ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā;

3. Norādot, ka nacionālo meža programmu procesiem ir svarīga nozīme saskaņotības un sinerģiju stiprināšanā gan meža nozarē, gan arī starp meža nozari un citām nozarēm, lai atvieglotu mežsaimniecībai nozīmīgu starpnozaru jautājumu risināšanu ar starpnozaru koordinācijas palīdzību;

4. Tiecoties pilnveidot Eiropas nacionālo meža programmu koncepciju, lai apmierinātu nacionālās vajadzības un veicinātu starptautisko saistību un starptautiski saskaņoto darbību īstenošanu attiecībā uz mežiem,

parakstītājavaltis un Eiropas Kopiena pauž šādu apņemšanos:

5. Strādāt, lai uzlabotu izpratni par starpnozaru jautājumiem Eiropas līmenī, noteiktu galvenās problēmas, dalībniekus un mijiedarbību, kas jāapsver saistībā ar apstākļiem reģionā, un veicināt sadarbību un dialogu, lai aktīvi meklētu risinājumus;

6. Veicināt starpnozaru politikas koordināciju, izveidojot vai uzlabojot mehānismus

a) regulārai saziņai starp meža nozari un citām attiecīgajām nozarēm, lai veicinātu informācijas apmaiņu un apspriešanos,

b) sadarbības stiprināšanai ar šīm nozarēm un vienošanās panākšanai starp nozarēm, lai noteiktu kopīgas prioritātes;

¹ Starpvaldību meža ekspertu darba grupa. Dokuments E/CN.17/1997/12.

7. Izstrādāt un ieviest nacionālās meža programmas, cik iespējams, izmantojot *MCPFE* pieeju Eiropas nacionālajām meža programmām;

8. Izmantot cita starpā nacionālo meža programmu procesus šādām vajadzībām:

a) lai noteiktu un risinātu galvenos starpnozaru jautājumus, kas attiecas uz mežiem un mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu,

b) lai novērtētu trūkumus un nekonsekvences ar mežu saistītajā politikā, programmās, stratēģijās un tiesību aktos un rīkotos, lai tās samazinātu;

9. Veicināt nacionālo meža programmu procesu rezultātu pilnīgu ievērošanu vispārējās ilgtspējīgas nacionālās attīstības stratēģijās un citos attiecīgos procesos un stratēģijās;

10. Pastāvīgi dalīties pieredzē, ko valstis guvušas nacionālo meža programmu procesos, īpaši par to, kā praksē izmantot *MCPFE* pieeju Eiropas nacionālajām meža programmām un mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas kritērijus un indikatorus, kas ir nacionālās meža programmas procesa sastāvdaļa;

11. Vispilnīgāk izmantot informāciju par mehānismiem nacionālo meža programmu ieviešanai un finansēšanai, pētījumus, izglītību, kā arī nacionālas un starptautiskas programmas, tādas kā Atbalsts nacionālajai meža programmai un *PROFOR*².

Šajā sakarā parakstītājvalstis un Eiropas Kopiena pieņem “*MCPFE* pieeju Eiropas nacionālajām meža programmām” (pielikumā).

Pielikums “*MCPFE* pieeja Eiropas nacionālajām meža programmām”

² Mežu programma (izmitināta Pasaules bankā)

PIELIKUMS VĪNES REZOLŪCIJAI Nr. 1

MCPFE PIEEJA EIROPAS NACIONĀLAJĀM MEŽA PROGRAMMĀM

Pamatojoties uz vienprātību, ko Starpvaldību meža ekspertu darba grupa (*IPF*) un tās tiesību pārņēmējs Starpvaldību meža forums (*IFF*) ir panācis attiecībā uz nacionālajām meža programmām (*NFP*), Ministru konference par Eiropas mežu aizsardzību (*MCPFE*) pauž šādu vienotu pieeju Eiropas nacionālajām meža programmām:

“nacionāla meža programma (*NFP*) ir aktīvs, vienots, starpnozaru un iteratīvs politikas plānošanas, īstenošanas, monitoringa un novērtēšanas process valsts un/vai teritoriālā līmenī, kas ļauj vēl vairāk sekmēt mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kas definēta Helsinku Rezolūcijā H1, un dot ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā. Tā

- pamatojas uz nacionālo suverenitāti un valsts vadību, kā arī uz augstā līmenī pieņemtām ilgtermiņa politiskajām saistībām,
- vispilnīgāk izmanto esošās iespējas un atbalsta intelektuālā, cilvēkresursu un institucionālā potenciāla veidošanos mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, un to raksturo turpmāk minētie principi”.

Eiropas nacionālo meža programmu principi:

- līdzdalība,
- vienota, starpnozaru pieeja,
- iteratīvs process ar ilgtermiņa saistībām,
- kapacitātes palielināšana,
- saderība ar valsts tiesību aktiem un politiku,
- integrācija ilgtspējīgas attīstības nacionālajās stratēģijās,
- saderība ar starptautiskajām saistībām, atzīstot sinerģijas starp starptautiskajām ar mežu saistītajām iniciatīvām un konvencijām,
- institucionālā un politikas reforma,
- uz ekosistēmu orientēta pieeja,
- partnerība īstenošanas vajadzībām,
- informētības uzlabošana.

Nacionālās meža programmas procesā mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas (*SFM*) sešus Eiropas kritērijus var izmantot kā pamatnostādnes, kas aptver ilgtspējīgas attīstības ekoloģisko, ekonomisko un sociāli kultūrālo dimensiju.

Nacionālās meža programmas procesā politikas jautājumus risina valsts un/vai teritoriju līmenī saskaņā ar turpmāk izklāstītajiem procesa principiem. Šie jautājumi rodas dažādos līmeņos – no vietējā līmeņa līdz pasaules līmenim –, un tajos ir iekļauta starptautisko meža saistību īstenošana valsts un/vai teritoriālā līmenī. Tās ir tādas Eiropas līmeņa un pasaules līmeņa saistības, kas noteiktas *UNFF*, *CBD*, *UNFCCC* un *CCD*¹ rezultātā.

Tā kā *SFM* kritēriji un rādītāji ir līdzeklis *SFM* stāvokļa un pārmaiņu periodiskam monitoringam, novērtēšanai un ziņošanai par tām, šie kritēriji un rādītāji varētu būt nacionālās

¹ Pasaules līmenī šīs saistības jo īpaši ietver Apvienoto Nāciju Organizācijas Meža foruma, Starpvaldību meža ekspertu darba grupas/Starpvaldību meža foruma procesa rezultātus, kā arī juridiski nesaistošo autoritatīvo paziņojumu par principiem, kas attiecas uz Globālo vienošanos par visu tipu meža apsaimniekošanu, saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību (meža principiem), un Darba kārtības 21 11. nodaļu, Bioloģiskās daudzveidības konvenciju, ANO konvenciju par klimata pārmaiņām un ANO konvenciju cīņai ar pārtuksnešošanu.

meža programmas procesa sastāvdaļa. Tie var nacionālās meža programmas procesa rezultātu novērtēšanai mežu ilgtspējīgā apsaimniekošanā.

Nacionālo meža programmu principi Eiropā

MCPFE atkārtoti apstiprina, ka visi nacionālo meža programmu (*NFP*) vispārīgie elementi un principi, par ko ir vienojusies Starpvaldību meža ekspertu darba grupa, ir nozīmīgi attiecībā uz Eiropu, ņemot vērā, ka šajā reģionā ir daudz dažādu nacionālo iezīmju.

Valstīm, kas piedalās MCPFE procesā, šādi nacionālo meža programmu principi jāuzskata par pamatu, kurš turpmāk nosaka vispārējo vienprātību Eiropā.

(Principi nav uzskaitīti to nozīmīguma secībā.)

Līdzdalība²

Nacionālās meža programmas raksturo līdzdalība. Pamatojoties uz atzinumiem, ko sniedz *FAO/EEK/ILO* Apvienotās komitejas Speciālistu grupa līdzdalībai mežsaimniecībā (*ToS*), līdzdalību var raksturot šādi: “brīvprātīgs process, kurā cilvēki individuāli vai organizētās grupās var apmainīties ar informāciju, izteikt viedokļus un formulēt intereses, kā arī rast iespējas ietekmēt lēmumus vai attiecīgā jautājuma risinājumu”. Līdzdalības procesā cilvēki tiek iesaistīti atbilstoši viņu interesēm, līdzdalība ir brīvprātīga, process var būt papildinājums tiesiskajām prasībām, tam jābūt taisnīgam un pārskatāmam attiecībā uz visiem dalībniekiem, tā pamatu veido dalībnieki, kas rīkojas labticīgi, dalās guvumos un uzņemas pienākumus, un tas nedz garantē, nedz iepriekš nosaka rezultātu. Drošticama informācija, kas cita starpā iegūta pētījumos, un pietiekama piekļuve tai ir nozīmīgs efektīvas līdzdalības aspekts. Decentralizācija, kā arī cilvēkresursu un institucionālā potenciāla attīstība ir nozīmīgi aspekti, kas ir cieši saistīti ar līdzdalību.

Līdzdalības veids vai intensitāte sniežas no apspriešanās/konsultēšanās līdz sarežģītākām kopīgu lēmumu pieņemšanas formām. Šajā ziņā vajadzības gadījumā jāizmanto konfliktu risināšanas shēmas. Līdzdalības veids un intensitāte var būt atšķirīga nacionālās meža programmas procesa atsevišķās stadijās (programmas izstrāde, īstenošana, novērtēšana) un dažādos līmeņos (valsts, teritoriālajā, vietējā).

Turklāt var izmantot dažādus līdzdalības modeļus, sākot no modeļiem, kas paredz interešu grupu pārstāvju vai ekspertu līdzdalību, līdz pat modeļiem, kas aptver plašas sabiedrības līdzdarbību. Piemērotu līdzdalības modeļu izvēle cita starpā ir atkarīga no risināmajiem jautājumiem, ieinteresēto pušu veida un nacionālās meža programmas procesa stadijas un var mainīties saskaņā ar valsts specifiskajiem kultūras, sociālajiem un ekonomiskajiem nosacījumiem.

Vienotā, starpnozaru pieeja³

Nacionālajās meža programmās tiek pieņemta vienota, starpnozaru pieeja, kas ņem vērā meža nozares ietekmi uz citām nozarēm un citu nozaru ietekmi uz meža nozari. Nacionālās meža programmas ir visaptverošs politiskais pamats pasākumiem meža nozarē. Tās palīdz virzīt

² Sk. E/CN.17/1997/12 9., 10. punktu un 17. punkta a), e) un f) apakšpunktu.

³ Sk. E/CN.17/1997/12 8., 9., 10. punktu un 17. punkta a) apakšpunktu.

politiku, stratēģijas un programmas citās attiecīgajās nozarēs valsts un teritoriālā līmenī, tādējādi radot saskaņotību un konsekveni valsts politikā un starptautisko saistību izpildē. Labākas izpratnes radīšana par meža nozares politiku un mērķiem citās nozarēs, līdzdalība un cilvēkresursu un institucionālā potenciāla attīstīšana ir nozīmīgi aspekti, kas ir cieši saistīti ar šo vienoto, starpnozarju pieeju.

Piemēroti koordinācijas mehānismi un instrumenti, kas izveidoti teritoriālā un/vai valsts līmenī, ļaus izveidot gan horizontālas saites ar citām nozarēm, institūcijām un interešu grupām, gan vertikālas saites starp dažādiem līmeņiem.

Iteratīvs process ar ilgtermiņa saistībām⁴

Nacionālās meža programmas ir iteratīvi ilgtermiņa procesi, ko pastāvīgi pielāgo, lai atspoguļotu jaunas zināšanas un pārmaiņas dabiskajā, ekonomiskajā un sociālpolitiskajā vidē. Lai nodrošinātu konsekveni un nepārtrauktību, nacionālās meža programmas pamatojas uz augstā līmenī pieņemtām ilgtermiņa politiskajām saistībām un ieinteresēto pušu ilgtermiņa iesaistīšanos.

Nemot vērā mežu un mežsaimniecības ilgtermiņa būtību, tiek izstrādātas piemērotas monitoringa un novērtēšanas procedūras, izveidotas attiecīgas informācijas vākšanas sistēmas un noteikti attiecīgi novērtēšanas periodus. Vispārīgo (stratēģisko) mērķu un specifisko mērķu, pasākumu, darbību un tēmu novērtēšanai var izvēlēties atšķirīgas pieejas un intervālus.

Turklāt saskaņā ar vienoto, starpnozarju pieeju nacionālo meža programmu novērtēšanas procedūrās ņem vērā arī citu nozaru stratēģiju, programmu vai plānu pārskata periodus valsts, reģionu un starptautiskā līmenī, ja šīs stratēģijas, programmas vai plāni skar mežus un meža nozari.

Tā kā mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas (*SFM*) valsts un reģionu kritēriji un rādītāji ir līdzeklis *SFM* stāvokļa un pārmaiņu monitoringam, novērtēšanai un ziņošanai par tām, tie var būt nacionālo meža programmu sastāvdaļa. *SFM* Eiropas kritēriji un rādītāji ir pamats valsts rādītāju izstrādei⁵.

Kapacitātes palielināšana⁶

Nacionālas meža programmas procesu var veicināt pietiekama iesaistīto dalībnieku kompetence un prasmes, ja vien tiek izmantoti piemēroti līdzdalības modeļi un metodes. Tāpēc nacionālo meža programmu mērķis ir arī turpmāk attīstīt cilvēkresursus, intelektuālo un institucionālo potenciālu un radīt vidi mežu ilgtspējīgai apsaimniekošanai. Uzsver, ka, īpaši Viduseiropas un Austrumeiropas valstīs, ir svarīgi radīt jaunus resursus, sniedzot apmācību, izglītību un veicot zinātnisko izpēti, kā arī vispārīgāk izmantojot esošās iespējas.

Iespēju un zināšanu radīšana visos līmeņos arī atvieglo un veicina vienotu, starpnozarju pieeju.

⁴ Sk. E/CN.17/1997/12 10. punktu, 17. punkta a) apakšpunktu un E/CN.17/2000/14 9. punkta e) apakšpunktu.

⁵ Sk. E/CN.17/1997/12 17. punkta d) apakšpunktu.

⁶ Sk. E/CN.17/1997/12 14. punktu, 17. punkta g) apakšpunktu.

Saderība ar valsts tiesību aktiem un politiku⁷

Nacionālās meža programmas atspoguļo valsts un/vai teritoriālās vajadzības un prioritātes un ir saderīgas ar valsts, teritoriālā līmenī vai vietējā līmenī spēkā esošajiem tiesību aktiem, politiku un stratēģijām.

Integrācija ilgtspējīgas attīstības nacionālajās stratēģijās⁸

Nacionālās meža programmas procesā ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu visos tās aspektos izskata saistībā ar vispārējo ilgtspējīgo attīstību. Attiecīgi nacionālās meža programmas ir integrētas ilgtspējīgas attīstības nacionālajās stratēģijās.

Saderība ar starptautiskajām saistībām, atzīstot sinerģijas starp starptautiskajām ar mežu saistītajām iniciatīvām un konvencijām

Uz mežiem attiecas vairākas starptautiskās un reģionālās iniciatīvas un konvencijas⁹. Ar mežu saistīto iniciatīvu un konvenciju sistēmā koordinācija ir vajadzīga trijos līmeņos: valsts, reģiona un starptautiskā līmenī. Nacionālo meža programmu mērķis ir stiprināt saderību ar attiecīgajām iniciatīvām un konvencijām un šo iniciatīvu un konvenciju sinerģijas katrā valstī un noteikt attiecīgos līmeņus un prasības sadarbībai un kopīgiem pasākumiem.

Institucionālā un politiskā reforma¹⁰

Lai izstrādātu piemērotus nosacījumus ilgtspējīgai meža apsaimniekošanai, var būt nepieciešama arī institucionāla un mežu/cita veida politikas reforma, ieskaitot decentralizāciju un zemes valdījuma noteikumus, kā arī konfliktu risināšanas shēmas.

Uz ekosistēmu orientēta pieeja¹¹

Izstrādājot, īstenojot un novērtējot nacionālās meža programmas un veicot to monitoringu, tiek ņemta vērā uz ekosistēmu orientēta pieeja¹². Tomēr saikne starp pieeju, kas orientēta uz ekosistēmu, un mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu jāturpina pētīt, ņemot vērā CBD sekretariāta veiktās konceptuālās analīzes rezultātu.

⁷ Sk. E/CN.17/1997/12 10. punktu, 17. punkta a) apakšpunktu.

⁸ Sk. E/CN.17/1997/12 10. punktu.

⁹ Pasaules līmenī šīs meža iniciatīvas un konvencijas jo īpaši ietver Apvienoto Nāciju Organizācijas Meža foruma, Starpvaldību meža ekspertu darba grupas/Starpvaldību meža foruma procesa rezultātus, kā arī juridiski nesaistošo autoritatīvo paziņojumu par principiem, kas attiecas uz Globālo vienošanos par visu tipu meža apsaimniekošanu, saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību (meža principiem), un Darba kārtības 21 11. nodaļu, Bioloģiskās daudzveidības konvenciju, ANO konvenciju par klimata pārmaiņām un ANO konvenciju cīņai ar pārtuksnešošanu.

¹⁰ Sk. E/CN.17/1997/12 9., 14. punktu, 17. punkta a) apakšpunktu.

¹¹ Sk. E/CN.17/1997/12 17. punkta a) apakšpunktu.

¹² Salīdzināt ar *IPF* rīcības priekšlikuma 17. punkta a) apakšpunktu, kurā noteikts, ka darba grupa "aicināja valstis [...] izstrādāt, īsteno, un novērtēt nacionālās meža programmas, kā arī veikt to monitoringu, ņemot vērā [...], uz ekosistēmu orientētas pieejas, kas ietver bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un bioloģisko resursu ilgtspējīgu izmantošanu; [...]".

Partnerība īstenošanas vajadzībām¹³

Valstu, uzņēmumu un pilsoniskās sabiedrības sadarbība var palīdzēt īstenot meža politiku ar nacionālo meža programmu starpniecību. Lai uzlabotu nacionālas meža programmas efektivitāti, tajā, cik vien tas iespējams, izmanto partnerību un kopīgos resursus.

Informētības uzlabošana

Mežiem ir liela nozīme sabiedrības vispārējās labklājības nodrošināšanā lauku un arī pilsētu teritorijās. Nacionālās meža programmas ir nozīmīgi instrumenti meža nozares prestiža celšanai un informētības un izpratnes uzlabošanai sabiedrībā attiecībā uz daudzajiem guvumiem, ko meži tai dod. Nacionālajās meža programmās tiek īpaši uzsvērta drošticamas informācijas nozīme, lai stiprinātu sabiedrības uzticību meža politikai un mežu apsaimniekošanai.

Informētības uzlabošana par meža nozares politiku un mērķiem ir svarīgs priekšnoteikums, lai sasniegtu meža politikas un citu attiecīgo nozaru politikas savstarpējo saderību un saskaņotību.

¹³ Sk. E/CN.17/1997/12 17. punkta i) apakšpunktu.